

BARNETS NAVN _____

DATO _____

INSTRUKTION: ALSUP er tænkt som en vejledning til drøftelse, og ikke som en fritstående tjekliste eller bedømmelsesskala. Den bør bruges til at identificere specifikke forsinkede færdigheder hos et bestemt barn. Hvis en bestemt forsinket færdighed passer, krydses den af og der beskrives eksempler på uløste problemer knyttet hertil. Uløste problemer identificerer de omstændigheder, hvor barnet har vanskeligt ved at honorere forventninger. Når der er fundet eksempler på uløste problemer, går man videre til den næste forsinkede færdighed.

FORSINKEDE FÆRDIGHEDER	ULØSTE PROBLEMER
☐ Har svært ved at håndtere overgange, at skifte fra en tankegang til en anden – nyt regelsæt, nye omgivelser.	
☐ Har svært ved at gøre ting i en logisk eller given rækkefølge	
☐ Har svært ved at vise udholdenhed i opgaver som er udfordrende, anstrengende eller langtrukne	
☐ Ringe tidsfornemmelse	
☐ Svært ved at fastholde fokus	
☐ Har svært ved at vurdere og forudse konsekvenser af handlinger (impulsiv)	
☐ Har svært ved at forholde sig til flere løsninger på et problem	
☐ Har svært ved, med ord, at udtrykke bekymringer, behov eller tanker	
☐ Har svært ved at tænke rationelt, regulere og styre følelsesmæssige reaktioner på frustration	
☐ Kronisk irritabilitet og/eller ængstelighed, hvilket tydeligt nedsætter evnen til problemløsning	
☐ Har svært ved at forholde sig til ting nuanceret – er konkret tænkende, sort/hvid, tager ting bogstaveligt	
☐ Har svært ved at afvige fra velkendte regler og rutiner	
☐ Har svært ved at håndtere uforudsigelighed, tvetydighed, usikkerhed og nye omstændigheder	
☐ Har svært ved at skifte fra oprindelig ide eller problem- løsningsstrategi	
☐ Har svært ved at forholde sig til faktorer, der er situationsbestemte, og som vil betyde en justering af den oprindelige plan	
☐ Ufleksibel, unøjagtige tolkninger/kognitive forvrængninger eller forudindtagede indstillinger (f.eks. "Ingen kan lide mig" eller "Du skælder mig altid ud!")	
☐ Har svært ved at aflæse og tolke sociale koder alderssvarende/nedsat evne til at opfatte sociale nuancer	
☐ Har svært ved at indlede en samtale, indgå i en gruppe, komme i kontakt med folk/mangler basale sociale færdigheder	
☐ Har svært ved at søge opmærksomhed på en relevant/passende måde	
☐ Har svært ved at se, hvordan hans/hendes adfærd påvirker andre	
☐ Har svært ved at udvise empati/forstå andres synspunkter og perspektiver	
☐ Har svært ved at se, hvordan han/hun bliver mødt eller opfattet af andre	
☐ Sensoriske/motoriske vanskeligheder	

ULØSTE PROBLEMER - GUIDE

Uløste problemer er de helt specifikke forventninger, som barnet har vanskeligheder ved at imødekomme. De uløste problemer skal formuleres, så de er ikke indeholder utilpasset adfærd, de skal være fri for voksnes teorier eller forklaringer, og de skal være specifikke og 'split, not clumped'.

HJEMME EKSEMPLER

- Svært ved at stå op om morgen, så der er tid nok til at være i skole til tiden
- Svært ved at komme i gang med eller få færdiggjort lektier (specificer opgavetype og fag)
- Svært ved at slukke for computerspillet for at gøre klar til at komme i seng om aftenen
- Svært ved at komme ind for at spise aftensmad, når du leger udenfor
- Svært ved at blive enig med din bror om, hvilket TV-program I skal se når I kommer hjem
- Svært ved at børste tænder inden du skal i seng
- Svært ved at blive ude af din storesøsters værelse
- Svært ved at tage af bordet efter aftensmaden.

SKOLE EKSEMPLER

- Svært ved at skifte fra fri aktivitet til matematikopgaver
- Svært ved at side ved siden af Anders i morgensamlingen
- Svært ved at række hånden op i diskussioner i samfundsfag
- Svært ved at få startet på opgaven om tektoniske plader i geografi
- Svært ved at stå i kø til frokost-bøden
- Svært ved at enes med Eduardo i bussen på vej til skole

HINTS & TIPS TIL UDFYLDNING AF ALSUP

- Skemaet **Assessment of Lagging Skills and Unsolved Problems (ALSUP)** bør bruges som en diskussions-guide, og ikke som en tjek-liste.
- Mødet bør fokusere udelukkende på at identificere forsinkede færdigheder og uløste problemer. Målet med mødet er ikke at forsøge at forklare, *hvorfor* et barn har en bestemt forsinket færdighed eller uløst problem, og derfor bør hypoteser og teorier om årsagerne helt undgås. Det er også en ulempe, hvis deltagerne bliver meget detaljerede omkring den adfærd barnet udviser som reaktion på et uløst problem, og derfor bør historiefortælling ligeledes undgås.
- Det er en fordel af diskutere hver færdighed i rækkefølge fra toppen, frem for at plukke lidt hist og her.
- Hvis en forsinket færdighed kan krydses af, så fortsætter man ikke nedad i skemaet, men bevæger sig *til højre* og identificerer de uløste problemer, der knytter sig til den forsinkede færdighed.
- Et uløst problem er *en forventning eller et krav, som barnet har svært ved at imødekomme, knyttet til en bestemt forsinket færdighed*.
- For at identificere de uløste problemer, så start med kernen: "Kan du give mig eksempler på forventninger som (Therese) har svært ved at imødekomme, når du tænker på at hun har (her indsættes den forsinkede færdighed)" For eksempel: "Kan du give mig eksempler på forventninger Therese har svært at imødekomme, når du tænker på at hun har svært ved at håndtere overgang?"
- Identificer så mange uløste problemer som muligt for hver forsinkede færdighed... Gå ikke videre efter blot at have identificeret et enkelt uløst problem.
- Mange forsinkede færdigheder kan forårsage de samme uløste problemer... Brug ikke værdifuld tid på at afdække præcis hvilken forsinket færdighed, der bedst kan knyttes til et uløst problem.
- Skriv ikke det samme uløste problem mere end én gang, heller ikke selv om en senere forsinket færdighed minder dig om det samme uløste problem.

Her er nogle vigtige guidelines, når du skal formulere et uløst problem:

- De starter som regel med formuleringen 'Har svært ved at...' og følges som regel op af et udsagnsord, for eksempel:
  - Svært ved at *starte* med gangestykkerne i matematikbogen
  - Svært ved at *færdiggøre* kortet over Europa i geografi
  - Svært ved at *deltage* i snakken til morgenmødet
  - Svært ved at *gå* fra frikvarter ind til matematiktimen
  - Svært ved at *afslutte* computerspillet tids nok til at være klar til fællessamling
  - Svært ved at *gå ind* i klassen mandag morgen
  - Svært ved at *gå stille* på gangen fra klassen til hjemkundskab
  - Svært ved at *holde* hænderne for dig selv i frokostkøen
  - Svært ved at *stå* på række når vi skal med bussen på tur
  - Svært ved at *sidde* ved siden af Anders i fællessamling
  - Svært ved at *vente* på tur i klasses Diskussioner i samfundsfag
  - Svært ved at *række* hånden op under gennemgangen i fysik
  - Svært ved at *være stille* når en klassekammerat taler i engelsk
  - Svært ved at *lægge* LEGO væk efter frikvarteret
  - Svært ved at *komme* i skole til tiden kl. 8:00
  - Svært ved at *hente* dit hæfte i din kasse før geografitimen

Det uløste problem bør ikke indeholde referencer til udfordrende adfærd... men må gerne referere til forventet adfærd (så du skriver ikke "Skriger og sparker når han har svært ved at gøre problemregningsopgaven i matematik færdig... skriv i stedet "Svært ved at gøre problemregningsopgaverne i matematik færdig")

Det uløste problem bør ikke indeholde voksenteorier (så du skriver ikke "Svært ved at skrive betydningen af staveordene i engelsk... fordi hendes forældre lige er blevet skilt")

Det uløste problem bør være '*split, not clumped!*' (Så du skriver ikke "Svært ved at række hånden op", men i stedet "Svært ved at række hånden op i diskussionerne i samfundsfag")

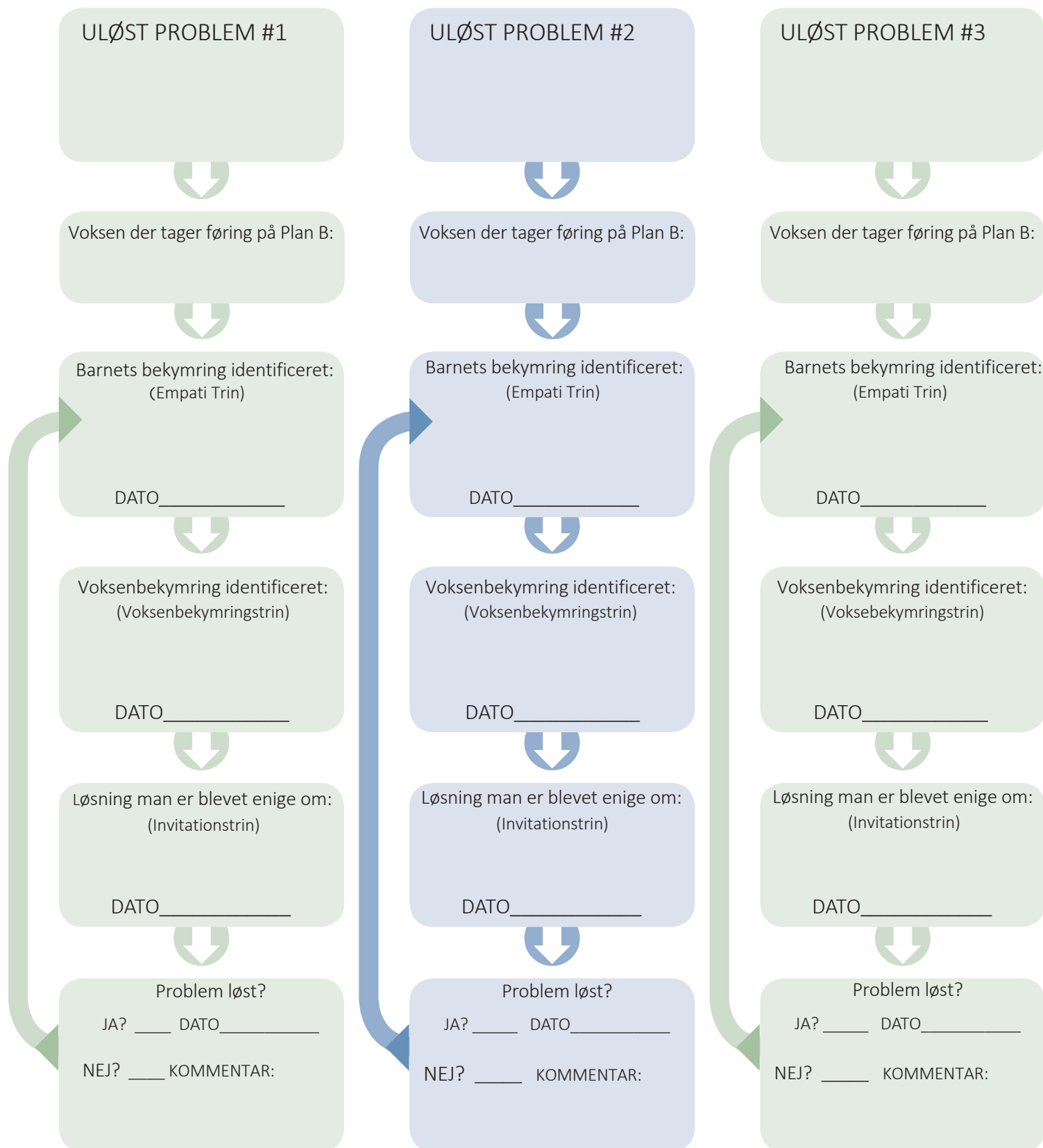
Det uløste problem bør være specifikt... Her er to strategier der kan hjælpe:

- Rummer detaljer om hvem, hvor og hvornår
- Spørg dig selv hvilken forventning har barnet svært ved at imødekomme.

BARNETS NAVN: _____ DATO _____

Målet med empatitrinet er at indsamle information fra barnet om hans/hendes bekymringer i forhold til det uløste problem (helst proaktivt). For mange voksne er dette den vanskeligste del af Plan B, fordi de ofte bliver usikre på, hvad de skal spørge om. Her er et kort overblik over forskellige spørgeteknikker, der hjælper til at få information fra barnet:

REFLEKSIV LYTNING OG AFKLARENDE SPØRGSMÅL

Refleksiv lytning handler om at spejle det barnet har sagt og at opmuntre ham til at komme med yderligere information ved at sige et af følgende:

- "Hvordan det?"
- "Jeg er ikke sikker på at jeg forstår..."
- "Jeg bliver lidt forvirret..."
- "Kan du prøve at sige noget mere om det?"
- "Hvad mener du når du siger...?"

De refleksive teknikker kan bruges hvis du ikke ved, hvilken strategi du skal bruge eller er i tvivl om, hvad du skal spørge om.

AT SPØRGE OM HVEM, HVAD og HVOR/HVORNÅR I FORHOLD TIL DET ULØSTE PROBLEM

EKSEMPLER:

- "Hvem gjorde nar af dit tøj?"
- "Hvad kom i vejen for at blive færdig med opgaven?"
- "Hvor er det, at du og Peter kommer op at slås?"

SPØRGE HVOROFR PROBLEMET OPSTÅR I NOGLE SAMMENHÆNGE OG IKKE I ANDRE

EKSEMPEL:

- "Du ser ud til at klare dig rigtig godt i din arbejdsgruppe i matematik... Men ikke helt så godt i din gruppe i dansk... Hvad kommer i vejen i dansk?"

SPØRGE BARNET HVAD HAN/HUN TÆNKER NÅR PROBLEMET OPSTÅR

Bemærk, at dette er anderledes end at spørge hvad barnet FØLER, hvilket faktisk ikke altid bidrager med så meget information om barnets bekymring i forhold til et uløst problem.

EKSEMPEL: "Hvad tænkte du, lige da Birgit bad klassen om at gå i gang med at arbejde med quizzen i samfundsfag?"

BRYDE PROBLEMET NED I MINDRE DELE

EKSEMPEL: "Okay... så det med at skrive svarene ned til de forskellige spørgsmål i quizzen er lidt svært... men du er ikke helt sikker på hvorfor. Lad os lige prøve at tænke på de forskellige dele i det at svare på spørgsmålene. Først skal man forstå, hvad der bliver spurgt om. Er den del svær for dig? Bagefter skal man kunne huske svaret længe nok til at skrive det ned. Har du svært ved den del? Til sidst skal man skrive svaret ned... problemer med det?"

AFVIGENDE OBSERVATIONER

Dette involverer at observere noget, der adskiller sig fra de ting, barnet fortæller om en bestemt situation, og dette er den mest risikable (i forhold til at få barnet til at holde op med at snakke) af spørgestrategierne.

EKSEMPEL: "Jeg ved at du siger at du ikke har haft det svært med Anna ude på legepladsen på det seneste, men jeg mindes et par gange i sidste uge, hvor du og pigerne have en stor uoverensstemmelse om reglerne i stikbold. Hvad tænker du det handlede om?"

TILSIDESÆTTELSE (OG AT SPØRGE EFTER FLERE BEKYMRINGER)

Her 'lægger du nogle af barnets bekymringer på hylden' for at gøre plads til at overveje andre bekymringer.

EKSEMPEL: "Så hvis nu det ikke var svært at høre efter hvad Hanne siger ved tavlen, og det ikke var svært at overskue hele opgaven på samme tid... Er der andet du kan komme i tanke om, som gør det svært at starte på opgaven?"

OPSUMMERE (OG SPØRGE EFTER FLERE BEKYMRINGER)

Her opsummerer du de bekymringer, du allerede har hørt om og spørger om der er andre bekymringer I ikke har fået snakket om. Denne strategi er god at bruge inde n man bevæger sig videre til Voksenbekymringstrinnet.

EKSEMPEL: "Lad mig være sikker på at jeg har forstået det rigtigt. Det er svært for dig at få lavet arbejdsarket i matematik fordi det stadig er svært at skulle skrive alle svarene ned... og fordi du nogle gange ikke forstår spørgsmålene... og fordi Jens ikke har forklaret opgaverne endnu. Er der andre ting der er svært for dig i forhold til at få lavet arbejdsarket?"

Prepared with the assistance of Dr. Christopher Watson

① EMPATI TRIN | INDHOLD og MÅL

At indsamle information om og opnå en klar forståelse for barnets bekymring omkring det uløste problem I snakker om

Indledning (neutral observation)

"Jeg har lagt mærke til, at... (indsæt uløst problem)... Kan du fortælle mig lidt mere om det?"

AT BØRE EFTER INFORMATION

Indebærer refleksiv lytning og afklarende spørgsmål, at få information om hvem, hvad, hvor og hvornår i forhold til det uløste problem, at spørge barnet hvad det tænker når problemet opstår, samt hvorfor problemet opstår i nogle situationer og ikke i andre.

MERE HJÆLP

Hvis barnet ingenting siger eller siger "Det ved jeg ikke", så forsøg at finde ud af hvorfor

- Måske var det uløste problem ikke fri for forkert adfærd, ikke specifikt nok, ikke fri for voksenteorier eller var 'clumped' og ikke 'split'.
- Måske bruger du Nød Plan B (i stedet for proaktiv Plan B)
- Måske bruger du Plan A

- Måske ved han det virkelig ikke
- Måske har han brug for at få problemet brudt ned i mindre dele
- Måske har han brug for tid til at tænke

HVAD TÆNKER DU

"Hvad er det jeg stadig ikke forstår i forhold til barnets bekymring? Hvad giver stadig ikke mening for mig? Hvad skal jeg spørge om for bedre at forstå?"

LAD VÆRE MED AT

- Springe over Empati trinnet
- Formode at du allerede ved hvad barnet vil svare og betragte Empati trinnet som en formalitet
- Skynde dig igennem Empati trinnet
- Forlade Empati trinnet før du er helt sikker på, at du forstår barnets bekymring eller perspektiv
- Tale om løsninger

② VOKSENBETYMRINGSTRIN | INDHOLD og MÅL

Præsenter den anden parts bekymring (ofte den voksnes)

INDLEDNING (neutral observation)

"Sagen er den, at (indsæt den voksnes bekymring)... eller "Min bekymring er, at... (indsæt den voksnes bekymring)..."

MERE HJÆLP

De fleste voksenbekymringer falder i én af to kategorier:

- Hvordan problemet påvirker barnet selv
- Hvordan problemet påvirker andre

HVAD TÆNKER DU

"Har jeg været helt tydeligt omkring min bekymring? Forstår barnet hvad jeg har sagt?"

LAD VÆRE MED AT

- Begynde at snakke om løsninger
- Dømme, forelæse eller bruge sarkasme

③ INVITATIONSTRIN | INDHOLD og MÅL

At finde løsninger der er realistiske (dvs. at begge parter kan gennemføre hvad de bliver enige om) og gensidigt tilfredsstillende (dvs. at løsningen tager højde for begge parter bekymringer)

INDLEDNING (neutral observation)

Gentag bekymringerne som er blevet identificeret i de første to trin, og indled med "Jeg tænker på om der er en måde, hvorpå vi kan..."

MERE HJÆLP

- Hold dig så tæt som muligt på de bekymringer, der er blevet identificeret i de første to trin
- Det er en god ide at give barnet den første mulighed for at komme med et løsningsforslag - selvom problemløsningen er et samarbejde
- Det er en god ide at overveje oddsene for at en given løsning vil fungere... hvis du tænker at oddsene er under 60-70 %, så overvej hvad der gør dig skeptisk - og snak med barnet om det.
- Dette trin ender altid med en aftale om at vende tilbage til Plan B, hvis den første løsning viser sig ikke at fungere.

HVAD TÆNKER DU

"Har jeg opsummeret begge parter bekymringer rigtigt? Har vi rent faktisk overvejet, om begge parter kan gennemføre det der aftales? Hvad er min vurdering af oddsene for at løsningen vil fungere?"

LAD VÆRE MED AT

- Skynde dig igennem dette trin (præcis som de andre)
- Tage fat på dette trin med allerede udtænkte løsninger
- Lave aftale om løsninger, som begge parter faktisk ikke kan leve op til
- Lave aftale om løsninger, som faktisk ikke adresserer begge parter bekymringer.